

ΘΕΑΤΡΟ: «Ο πατέρας»

Κριτική
από την ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Μελοδραματικές αποκλίσεις

Ο ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ, με το βλέμμα του ερευνητή, τη στάση του ανθρώπου, που γνωρίζοντας τις επιστημονικές θεωρίες της εποχής του, προσπαθεί να εξηγήσει τα συστατικά της ανθρώπινης ουσίας, προχωρά κάθετα στον πυρήνα της ψυχής, προσπαθώντας να φωτίσει τα πιο απάτητα αχνάρια της ανθρώπινης ύπαρξης. Τα έργα «Ο πατέρας» (1887), «Δεσποινίς Τζούλια» (1888), στο οποίο ο πρόλογος του συγγραφέα αποτέλεσε το «μανιφέστο του νατουραλισμού» και οι «Δανειστές» (1888), διαγράφονται σε νατουραλιστικό πλαίσιο, απεικονίζοντας την ανθρώπινη διαμάχη για επικράτηση, εκεί όπου η δύναμη του ισχυρότερου αποτελεί τη βάση της εξουσίας του έναντι των άλλων.

Στον «Πατέρα», έργο με πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα, ο Στρίντμπεργκ, προσπαθώντας να εξηγήσει το μηχανισμό που ε-

πιφέρει τις συγκρούσεις, όπου ο δυνατότερος εκμηδενίζει τον πιο αδύναμο, κάνει κάθετη τομή στις άγνωστες πτυχές της ανθρώπινης ψυχής, προλογίζοντας τον εξπρεσιονισμό. Στο έργο, ο Ιλαρχος, θέλοντας να αποσαφηνίσει και να προσδιορίσει τα όρια της πατρότητας, έρχεται αντιμέτωπος με τη σύζυγό του, τη Λάουρα, σε έναν αδυσώπητο αγώνα εξουσίας και επικράτησης, με εξιλαστήριο θύμα το παιδί τους. Μετά από αλλεπάλληλες συγκρούσεις, αλλά και μεταπτώσεις, η Λάουρα, η σύζυγος, διεκπεραιώνει την εκμηδένιση του πατέρα μέσα από μία σειρά μεθοδευμένων ενεργειών, που πείθουν το στενό οικογενειακό περιγύρο για την παράνοια του Ιλαρχου.

Η παράσταση του «Πατέρα» από το «Μοντέρνο Θέατρο», σε σκηνοθεσία Γιώργου Μεσσάλα, είχε μελοδραματικές αποκλίσεις, που αποδυνάμωσαν το κείμενο από το

σφρίγος και την ενέργεια της συγγραφικής δύναμης του Στρίντμπεργκ. Εξάιρεση αποτέλεσαν ορισμένες καλές ερμηνείες.

Το σκηνικό του Βασίλι Τσιντσκοφ, ίσως υπό την καθοδήγηση της σκηνοθετικής γραμμής, ήταν άβολο, αφού το κρεβάτι του Ιλαρχου, τοποθετημένο στη μέση της σκηνής, έκανε το χώρο αρκετά προβληματικό για την κίνηση των ηθοποιών, αν και δεν προβλεπόταν από τις σκηνικές οδηγίες του συγγραφέα στο κείμενο, ώστε να θεωρηθεί αναγκαίο ή απαραίτητο για την ανέλιξη της πλοκής. Από αυτή την άποψη, ήταν μία ανέπιτυχη σκηνοθετική ιδέα. Ο Γιώργος Μεσσάλας (Ιλαρχος) έδωσε με μελοδραματικές αποχρώσεις στο δραματικό χαρακτήρα και δεν αποτύπωσε επαρκώς την ουσία του ψυχισμού και των μεταπτώσεων του δραματικού προσώπου, εστιάζοντας περισσότερο σε επιφα-

νειακά σημεία έκφρασης. Η Ντένη Θεμελή υποδύθηκε πειστικά και πολύ εκφραστικά τη Λάουρα, η οποία άλλοτε μέσα από μία άκαμπτη και αμείλικτη εξουσιαστική μέθοδο και άλλοτε με θηλυκή ευελιξία, οδήγησε το δραματικό χαρακτήρα του Ιλαρχου στην παράνοια.

Εξάιρεση στο ρόλο της Μάργκαρετ ήταν η Βίλμα Κύρου, που ανέδειξε πειστικά

και συγκινητικά όλες τις πτυχές του δραματικού προσώπου της παραμάνας. Αναμφισβήτητά, οι προθέσεις των παραγόντων ήταν καλές, όμως, στην παράσταση το αποτέλεσμα δεν υπήρξε αντιπροσωπευτικό της δύναμης ενός τόσο σημαντικού κειμένου. Ετσι, δεν αποτυπώθηκε με σθένος επί σκηνής η βαθιά τομή του συγγραφέα στα άδυτα της ανθρώπινης ψυχής.

ΝΙΚΗ
240596